

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.020/2023/5.

A felperes:

felperes neve Kft. (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Kmetovics Gyula ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperes:

alperes neve Kft. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

7. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Varga László ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Vételár megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Törvényszék 29.G.20.111/2022/26.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes 29.G.20.111/2022/27.

Az alperes 29.G.20.111/2022/29.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 1 270 000 forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 734 663 (hétsházharmincnégyezer-hatszázhatvanhárom) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] A felek 2019. január 15. napján megállapodtak abban, hogy az alperes megvásárolja a felperes kizárólagos tulajdonát képező 2019. évi termésű 2000 tonna HO napraforgót azzal, hogy 2019. augusztus 31. napjáig kell megegyezniük az LO napraforgó alapárában, mely alapárra fix 14 000 forint/tonna magas olajsav felárat számítanak fel.

[2] A megállapodás alapján a felperes mint eladó és az alperes mint vevő között 2019. május 21. napján írásban adásvételi szerződés jött létre, amely szerint az alperes megvásárolja a felperes kizárólagos tulajdonát képező 2019. évi termésű per-, teher- és igénymentes 1000 tonna HO napraforgó magot, 108 700 forint/tonna + bonifikáció + fordított adózás vételár ellenében.

A szerződés 4. pontjában az alperes vállalta, hogy az áru ellenértékét a beszállítást követő 15 munkanapon belül megfizeti eredeti számla ellenében.

Az adásvételi szerződés 8. pontjában a felek megállapodtak abban, hogy a szerződésből eredő követeléseik egymással szemben két év alatt évülnek el.

[3] A felperes az áru szállítását 2019. október 29. napján megkezdte, és 890,80 tonnát leszállított az alperes részére 2019. november 7. napjáig, amely napon a leszállított

mennyiségű termény 96 829 960 forint összegű vételáráról számlát állított ki 2019. november 25-i fizetési határidővel.

[4] Az alperes a 2019. december 3. napján kelt levelében közölte a felperessel, hogy a számla ellenértékét nem fizeti meg a további 1060,36 tonna mennyiségű napraforgó leszállításának hiányban, a fedezeti szerződés megkötéséből eredő kára miatt.

[5] A felperes a 2019. december 11. napján kelt levelében vitatta a vételár visszatartásának jogszerűségét, mivel a további 1000 tonna napraforgó vonatkozásában ármegállapodás a felek között nem jött létre, a 2019. május 21-i adásvételi szerződésből fennmaradó mennyiséget pedig az alperes nem hívta le. Ezt követően a felperes a 2019. december 18. napján kelt levelével írásban felszólította az alperest 96 829 960 forint vételár megfizetésére.

[6] Az alperes a 2019. december 19. napján kelt levelében – korábbi nyilatkozatának fenntartása mellett – a vételár követeléssel szemben a le nem szállított mennyiségre tekintettel 35 510 000 forint összegű kártérítés iránti igényét beszámította, és jelezte, hogy a fennmaradó összeget a következő nap átutalja, amelynek megfelelően 2019. december 20. napján 61 319 960 forintot átutalással megfizetett.

[7] A felperes a 2020. január 15. napján kelt levelében a beszámítás jogszerűségét vitatta, és felszólította az alperest a vételárhátralék 8 napon belüli megfizetésére. Az alperes a 2020. február 3. napján kelt levelében a korábbi álláspontját fenntartotta.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[8] A felperes a 2021. december 14. napján előterjesztett keresetében kérte, a bíróság kötelezze az alperest 35 510 000 forint és ezen összeg után 2019. november 26. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére. Érvényesíteni kívánt jogként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:63. § (1)-(3) bekezdéseit, 6:215. §-át, a 6:153. §-át, a 6:155. § (1) bekezdését és a 6:49. §-át jelölte meg. Előadta, a felek a 2019. január 15-i megállapodásuk alapján 2019. május 21. napján adásvételi szerződést kötöttek 1000 tonna mennyiségű napraforgóra, amelyet az alperesnek átadott. Az alperes azonban 890,80 tonna napraforgó 96 829 960 forint összegű vételárából 35 510 000 forintot nem fizetett meg.

Az alperes ellenkérelme kapcsán vitatta a követelése elévülését. Tényként rögzítette, a 2019. május 21. napján létrejött szerződésben a felek kétéves elévülési időben állapodtak meg. Álláspontja szerint ugyanakkor a követelése 2020. január végén vált esedékessé, amikor az alperes beszámítását el nem ismerve felszólította a vételárhátralék megfizetésére. Emellett az elévülés a vételárról kiállított számlában feltüntetett 2019. november 25-i fizetési határidőt követően 2019. december 19. napján megszakadt, mivel a követelés részben pénzben, részben beszámítással való teljesítésével a tartozását az alperes elismerte. Utalt továbbá arra, a felek közötti egyeztetés miatt az elévülés nyugvása is megállapítható.

[9] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozott a követelés elévülésére, mivel a vételárról kiállított számla alapján a fizetési határidő 2019. november 25. napján járt le, azaz a vételár követelés ekkor esedékessé vált, és az ettől számított, a 2019. január 15-i szerződésben rögzített kétéves elévülési idő 2021. november 25. napján letelt az elévülést megszakító körülmény bekövetkezése nélkül. Állította továbbá, 35 510 000 forint összegű kárigénye keletkezett a felperessel szemben, amelyet a felperes felé fennálló vételár tartozásába beszámított, így az megszűnt.

[10] Az alperes beszámítást tartalmazó iratot is előterjesztett, amelyben a keresettel egyező összegben a felperessel szembeni kötbér és kártérítés iránti igényét számította be

[11] A felperes a beszámítást megalapozatlannak tartotta.

Az elsőfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 381 000 forint perköltséget. Határozatának indokolásában rögzítette, a perben nem volt vitatott, hogy a felek között 2019. május 21. napján adásvételi szerződés jött létre, mint ahogyan az sem, hogy az elévülési időt két évben határozták meg. Utalt arra, a felek közötti adásvételi szerződés tartalmát a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt adásvételi szerződés alapján állapította meg, amely adásvételi szerződésben van az elévülési időre vonatkozó megállapodás. A felperes által érvényesített vételár követelés esedékességének időpontját 2019. november 25. napjában határozta meg, mivel a fizetési határidő az adásvételi szerződés 6. pontja alapján a beszállítást követő 15. munkanap, és a felperes a számlában foglalt mennyiséget 2019. november 7. napjáig beszállította. E fizetési határidőt pedig a felek nem módosították, és a felperes által a felszólító levélben a tartozás megfizetésére kitűzött határidő nem minősül a teljesítési határidő módosításának az alperes erre irányuló jognyilatkozatának hiányában.

[13] Nem fogadta el a felperes arra való hivatkozását, hogy az alperes részteljesítése és a beszámításra vonatkozó jognyilatkozata a Ptk. 6:25. § (1) bekezdés a) pontja alapján az elévülést megszakította volna. Az alperes ugyanis a perben érvényesített követelést nem ismerte el, a 2019. december 19. napján kelt levelében kifejezte, hogy azt nem kívánja megfizetni. Rámutatott, az elévülés nyugvása kapcsán a felperes által megjelölt ok megszűnésétől számítva az elévülési határidőből egy évnél hosszabb idő volt hátra, így e körülmény az elévülési határidőt nem befolyásolta. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes követelése elévült, amely miatt bírósági úton nem érvényesíthető.

[14] Az alperes által felszámított ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (Díjrend.) 2. § (2) bekezdése alapján mérsékelte figyelemmel arra, hogy az ügyben két tárgyalást tartott és az érdemi tárgyalási szakban bizonyítás lefolytatása nem volt szükséges.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem.

[15] Az ítélettel szemben mindkét fél fellebbezést terjesztett elő.

[16] A felperes jogorvoslati kérelmében elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság megsértette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 2. § (2) bekezdését és a Pp. 342. § (3) bekezdését azzal, hogy a Ptk.-tól eltérő elévülési időt kikötő szerződésként a 2019. május 21. napján létrejött adásvételi szerződést vette figyelembe. Az alperes ugyanis ezzel szemben az elsőfokú eljárásban a kétéves elévülési időt meghatározó szerződésként a 2019. január 15. napján keltezett okiratot jelölte meg. Kiemelte, a 2019. január 15. napjára keltezett okiratot nem írta alá, ekkor a felek között az arra vonatkozó megállapodás hiányában nem jött létre szerződés, így az alperesi nyilatkozathoz való kötöttség folytán nem lehetett volna rövidebb elévülési határidőt megállapítani.

[17] Kifejtette, a perben érvényesített vételár követelés azáltal vált esedékessé, hogy az alperes beszámítással történő teljesítését nem fogadta el, és a 2020. január 15. napján kelt levelében felszólította az alperest 35 510 000 forint megfizetésére. Ezen időponthoz képest pedig a keresetlevél benyújtásáig két év nem telt el. Változatlanul fenntartotta azt az álláspontját, miszerint a vételár tartozás részben pénzbeni, részben beszámítás útján történő teljesítésével az alperes a tartozását ráutaló magatartással elismerte, és ezáltal az elévülés 2019. december 19. napján megszakadt. Megjegyezte, az alperes a leveleiben nem állította, hogy a vételárról kiállított számlából eredően tartozása nem áll fenn, csupán az általa hivatkozott szállítási kötelezettség teljesítéséig az összeg visszatartására tett nyilatkozatot. Érvelése szerint az elévülés nyugodott a felek közötti levelezés időszaka alatt, amely nyugvás azt jelenti, hogy az arra okot adó körülmény bekövetkeztekor az elévülési idő megáll és csak a körülmény megszűntekor folytatódik tovább. Utalt arra, az elévülés hiányában az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatásának helye van, mivel a beszámítást – annak eshetőségessége miatt – elő nem terjesztettnek kell tekinteni, és az alperes más okból a követelést nem vitatta. A bizonyítás lefolytatásának szükségessége esetére az elsőfokú eljárás megismétlését tartotta indokoltnak.

[18] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a részére járó perköltség 3 353 816 forintra történő felemelését kérte. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság által meghatározott ügyvédi munkadíj nem áll arányban a jogi képviselője által kifejtett tevékenységgel és a pertárgy értékével. Hangsúlyozta, az eljárás alatt a törvényes képviselő és a jogi képviselő többször egyeztetett, az elévülési kifogás mellett egyéb érdemi védekezést és beszámítási kifogást is előterjesztett, a tárgyalásokon részt vett. Ezért nem tartotta indokoltnak az általa felszámított ügyvédi munkadíj mérséklését.

[19] A felperes fellebbezési ellenkérelme – a fellebbezésével nem érintett részében – az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

[20] Az alperes fellebbezési ellenkérelme – a fellebbezésével nem érintett részében – az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Előadta, a perbeli jogviszony alapján hivatkozott az elévülésre, amelynek idejét a 2019. január 15. napján és a 2019. május 21. napján kelt szerződés azonosan határozta meg. Kitért arra, a felperes az elsőfokú eljárásban nem sérelmezte, hogy az elévülési kifogást mely szerződésre alapította az alperes, tényként

fogadta el, hogy az elévülés határidejét a közöttük fennálló jogviszony tekintetében a felek két évben határozták meg. Emellett a felperes az elsőfokú eljárásban elismerte a 2019. január 15-i adásvételi szerződés létrejöttét. Véleménye szerint az esedékesség elsőfokú bíróság által meghatározott időpontját alátámasztja az is, hogy a felperes a tőke után 2019. november 26. napjától követelt késedelmi kamatot. A perben előterjesztett beszámítása kapcsán kitért arra, a Pp. 209. § (9) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 173. § (1) bekezdése alapján több különböző ellenkövetelés is érvényesíthető.

Az ítéltábla döntésének indokai

[21] A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése részben alapos.

[22] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nem csak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy azt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[23] Ennek megfelelően a felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezés indokaira – az ítéltábla egyrészt a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta azt, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett-e az ellenkérelemnél, másrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében azt, hogy helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes követelése elévült, míg a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja szerinti felülbírálati jogkörében a perköltség körében megállapítható ügyvédi munkadíj összegét.

[24] A felperes a felek között létrejött adásvételi szerződés alapján vételár iránti követelést érvényesített, amellyel szemben az alperes ellenkérelmében hivatkozott az elévülésre, amelyet az elsőfokú bíróság megállapíthatónak talált, ugyanakkor a felperes fellebbezésében vitatta, hogy a perbeli követelés elévült volna. Ezért a bíróságnak először a per érdemét illetően abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a perbeli követelés elévülése megállapítható-e. Az elévült követelés ugyanis bírósági úton nem érvényesíthető [Ptk. 6:23. § (1) bekezdés], ezért a bíróság az elévült követelés tárgyában előterjesztett keresetet érdemben nem bírálhatja el (hasonlóan: BH2006. 320, BH2013. 189.I., BDT2008. 1837).

[25] Az elévülés kapcsán az ítéltábla elsőként a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében azt vizsgálta, hogy a kétéves elévülési idő figyelembe vételével az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett-e az ellenkérelemnél.

[26] A Pp. 2. § (2) bekezdése értelmében a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. Ennek megfelelően rendelkezik a Pp. 342. § (1) bekezdése akként, hogy az érdemi döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, az ellenkérelmen és a beszámítási kérelmen. A Pp. 342. §

(3) bekezdése pedig azt is kimondja, hogy az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított. A jogvita kereteit tehát a kereseti kérelem mellett az ellenkérelem is megszabja, így a kereset elutasítását sem alapozhatja a bíróság olyan jogra és tényre, amelyre az alperes ellenkérelmében nem hivatkozott.

[27] Kétségtelen, az alperes ellenkérelmében a kétéves elévülési időre vonatkozó megállapodásként a 2019. január 15. napján kelt okiratot jelölte meg, míg az elsőfokú bíróság a 2019. május 21. napján kelt adásvételi szerződést tekintette a Ptk.-tól eltérő elévülési időben való megállapodásnak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az elsőfokú bíróság olyan jogra és tényre alapozta volna döntését, amelyre az alperes nem hivatkozott.

[28] Az elévülés a jog érvényesíthetőségét gátolja, így az elévülésre vonatkozó anyagi jogi rendelkezésre való hivatkozás a Pp. 7. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott anyagi jogi kifogásnak minősül, amelyet – a jelen ügyben nem alkalmazandó Pp. 247. § (2) bekezdés kivétel – a jogalap megjelölése útján kell feltüntetni az ellenkérelemben [Pp. 199. § (2) bekezdés b) pont ba) alpontja]. Az elévülés mint anyagi jogi kifogás esetében a jogállítás tehát az elévülésre vonatkozó jogszabályi rendelkezés, és a dispozitív Ptk. 6:22. § (1) bekezdésétől eltérő elévülési idő esetén az erre vonatkozó szerződéses kikötés tényének megjelölésével történik. Jelen esetben az alperes ellenkérelmében az elévülési kifogása kapcsán feltüntette a Ptk. 6:23. § (1) bekezdését, és előadta, hogy a perbeli követelést érintően kétéves elévülési időben állapodtak meg, ezáltal az elévülésre vonatkozó jogállítását megtette. Ezért az elévülés a perben vizsgálható volt, az elsőfokú bíróság döntése nem terjedt ki olyan jogra, amelyet az alperes ne állított volna.

[29] Az alperes az elévülési kifogása ténybeli alapjaként [Pp. 199. § (2) bekezdés b) pontjának bc) alpontja] állította, hogy a felek kétéves elévülési időben való megállapodás létrejött, így a felperes által érvényesített követelés két év alatt évül el. A felperes pedig az elsőfokú eljárásban az általa érvényesített követelést érintően a kétéves elévülési időben való megállapodás tényét nem vitatta, maga is azt adta elő, hogy ilyen tartalmú megállapodás a felek között létrejött. A felek az elsőfokú eljárásban csupán abban a körben tettek eltérő nyilatkozatot, hogy a perbeli követeléssel összefüggésben a kétéves elévülési időre vonatkozó megállapodást mely okirat tartalmazza. A felek az elsőfokú eljárásban tehát azt egyezően adták elő, hogy a felperes perben érvényesített követelését illetően kétéves elévülési időben állapodtak meg. Ezért a Pp. 266. § (1) bekezdése alapján elfogadható volt valóságnak az a tényállítás, miszerint a felek kétéves elévülési időben való megállapodása létrejött. Az ilyen tartalmú megállapodás tényét az elsőfokú bíróság nem is tekintette vitatottnak {elsőfokú ítélet [10] bekezdés}, amely megállapítást a felperes fellebbezésében nem támadta, és nem is állította az elsőfokú eljárásban előadottakkal szemben, hogy a felek között ilyen tartalmú megállapodás egyáltalán nem jött volna létre. A kétéves elévülési időben való megállapodás létrejöttének tényét az ennek létrehozásához szükséges nyilatkozatok miatt tehát nem érinti, hogy a megállapodás alapjául – annak bizonyítékeként – a felek különböző, de a perbeli jogviszonnyal kapcsolatos okiratokat jelöltek meg. Következésképpen az alperesnek a kétéves elévülési időben való megállapodás létrejöttére vonatkozó tényállításától nem jelent eltérést, ha a bíróság az alperes által állított tartalmú megállapodás tényének megállapítása mellett, annak alapjaként a felperes által megjelölt – az alperes által létében és tartalmában sem vitatott – okiratot fogad el. Az elsőfokú bíróság így a döntését a perbeli jogviszonyt érintően, az elévülés idejét illetően nem alapította olyan tényre, amelyre az alperes ne hivatkozott volna.

[30] Ezt követően az ítéltábla a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében az elévülés kapcsán azt vizsgálta, hogy a követelés bírósági úton történő érvényesítéséig, azaz a kereset benyújtásáig a felek által meghatározott kétéves elévülési idő eltelt-e.

[31] Az elévülés kezdő időpontja a Ptk. 6:22. § (2) bekezdése értelmében a követelés esedékessé válása. Ennek az az időpont minősül, amikor a szolgáltatást az arra köteles félnek teljesítenie kell. Szerződéses jogviszony esetében a követelés esedékessé válása elsődlegesen a felek szerződéses megállapodása alapján állapítható meg, míg annak hiányában a Ptk. 6:35. § (2) és (3) bekezdésében foglaltak alapján. A szerződésben a teljesítés ideje a Ptk. 6:35. § (1) bekezdése szerint határnap vagy határidő tűzésével határozható meg, és a szolgáltatást határnap esetében ezen a napon kell, míg határidő esetében annak időtartamán belül – kivéve, ha az eset körülményeiből következően a jogosultat választási jog illeti meg – bármikor lehet teljesíteni. Ezért amennyiben a felek a teljesítés idejét határnap tűzésével határozzák meg, a követelés ezen a napon válik esedékessé, határidő megjelölésével való meghatározásakor pedig a határidő utolsó napja az esedékesség időpontja.

[32] Jelen esetben a felek az adásvételi szerződés 4. pontjában a vételár fizetési kötelezettség teljesítésére határidőt tűztek, amely az áru alperes részére történő szállítását követő 15 munkanap volt. A felek szerződéses rendelkezésének megfelelő teljesítési határidő utolsó napját az elsőfokú bíróság 2019. november 25. napjában állapította meg, amelyet a felperes sem támadott fellebbezésében, és azt sem állította, hogy az adásvételi szerződés szerinti teljesítési időt érintően a szerződést módosították volna. A szerződés szerinti teljesítési időt és ekként az esedékességet az pedig – erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában – nem változtatja meg, hogy a vételár megfizetésével kapcsolatosan a felek között kialakult vitában a jogosult, azaz a felperes a vételár teljesítésének kötelezett által választott módjának el nem ismerését követően ismételten felszólítja az alperest mint kötelezettet a már esedékessé vált hátralékos vételár megfizetésére. Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli követelés esedékességének és így az elévülés kezdetének időpontja 2019. november 25. napja.

[33] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával is, miszerint 2019. december 19. napján az alperes nem ismerte el tartozását, így az elévülés nem szakadt meg.

A Ptk. 6:25. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az elévülést megszakítja a tartozásnak a kötelezett részéről történő elismerése. E jogszabályi rendelkezés – a Ptk. 6:26. §-a szerinti tartozáselismeréstől eltérően – az elévülést megszakító tartozás elismeréséhez alakszerűséget nem követel meg, ezért az történhet szóban, írásban vagy ráutaló magatartással, ideértve a tartozás megfizetésének megkezdését is (hasonlóan: BH2012. 171). Lényeges ugyanakkor, a magatartásnak olyannak kell lennie, amelyből arra lehet következtetni, hogy a kötelezett egy még nem teljesített, de teljesítendő kötelezettsége létét ismeri el. Ezért a kötelezett magatartásának mikénti megítélésekor az eset összes körülményét figyelembe kell venni. Nem lehet tehát a tartozás egy részének teljesítését önmagában, az egyéb körülményektől függetlenül értékelni. A követelés kifogásolása és jogfenntartás nélküli részteljesítés minősíthető csak akként, hogy a kötelezett az egész tartozást elismerte (hasonlóan: BH1986. 112).

[34] Az alperes 2019. december 19. napján kelt levelében arról nyilatkozott, hogy a felperes felé fennálló 96 829 960 forint összegű vételár tartozásába beszámítja a felperessel szembeni 35 510 000 forint összegű követelését. A beszámítás a Ptk. 6:49. § (1) bekezdése alapján teljesítést jelent, így a tartozását az alperes ezzel részben teljesítette. Az alperes a levelében ugyanakkor azt is közölte, hogy a fennmaradó összeget a következő nap átutalással megfizeti, amely meg is történt. Az alperes a levelében így azt fejezte ki, hogy a 96 829 960 forint összegű vételár tartozását részben beszámítással, részben átutalás útján való megfizetéssel teljesíti, amely következtében a továbbiakban nem tartozik a felperes által követelt összeg egészével, nincs már a felperes felé teljesítendő kötelezettsége. Nem minősül tehát az alperes 2019. december 19. napján kelt levele a tartozás kötelezett részéről történő elismerésének, és ezért a perbeli követelés elévülése nem szakadt meg.

[35] Ugyancsak helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy nem érinti az elévülési idő számítását a vételár megfizetésével összefüggő, az alperes 2020. február 3. napján kelt leveléig tartó egyeztetés.

A Ptk. 6:24. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az elévülés nyugszik. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint, ha az elévülés nyugszik, az akadály megszűnésétől számított egyéves – egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetén három hónapos – határidőn belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél – egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetén három hónapnál – kevesebb van hátra. E jogszabályi rendelkezés alapján az elévülés nyugvása nem az elévülési időnek a nyugvás időtartamával történő meghosszabbodását jelenti, azaz az eltelt elévülési időt nem a nyugvás előtti és a nyugvás utáni elévülési idő összegzésével kell megállapítani. Az elévülés tehát a nyugvásra okot adó körülmény fennállása alatt is folyik. A nyugváshoz ezért csak annyiban fűződik joghatás, amennyiben annak eredményeként egy évnél – egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében három hónapnál – kevesebb idő maradt hátra. 2020. február 3. napjától számítva azonban a 2019. november 25. napján kezdődő kétéves elévülési időből még egy évnél több volt hátra, ezért a felek közötti vételárral kapcsolatos egyeztetés miatt az igényérvényesítési határidő nem hosszabbodott meg.

[36] Mindezekre tekintettel a felperes követelése a keresetének 2021. december 14. napján történő előterjesztésekor már elévült, a Ptk. 6:23. § (1) bekezdése alapján bírósági úton nem érvényesíthető. Ezért helyesen rendelkezett az elsőfokú bíróság a kereset elutasításáról.

[37] Az ügy érdemét követően az ítéltábla az elsőfokú perköltséggel szemben az alperes által előterjesztett fellebbezést vizsgálta.

[38] Az alperes a felszámított ügyvédi munkadíjat a jogi képviselőjével létrejött díjmegállapításra alapította, amelyre a Díjrend. 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján lehetősége volt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a megállapodásban meghatározott teljes összeg egészben áthárítható lenne a pervesztes félre. A Díjrend. 2. § (2) bekezdése értelmében ugyanis amennyiben a felszámított ügyvédi munkadíj nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, azt a bíróság indokolt esetben mérsékelheti. A felszámított, jogi képvisellel összefüggő munkadíjnak a kifejtett arányos mértékű ügyvédi tevékenységét

meghaladó része így az ellenérdekű félre nem hárítható át. A megállapodás szerinti ügyvédi munkadíj megalapozottsága körében vizsgálni kell az elvégzett ügyvédi tevékenység időigényét, amelynél figyelembe veendő, hogy a képviselőt szerződés szerű ellátásához időt kell fordítani egyfelől a tényállás felderítése érdekében a megbízó ügyféllel történő egyeztetésre, a releváns adatok összegyűjtésére, másfelől azok összevetésére, értékelésére, és ezek alapján a szakmai álláspont kialakítására, a beadványok megszerkesztésére. Mindezek teljesítéséhez szükségszerűen hozzátartozik a megbízott ügyvédi iroda munkájának szervezése is. Mérlegelni kell továbbá az ügy bonyolultságát, szakmai nehézségét, az ügyvéd által szerkesztett beadványok munkaigényességét, a kitűzött tárgyalásokon való megjelenést és az ott kifejtett tevékenységet, továbbá a végzett ügyvédi munkának a célszerű pervitelben és az ügy lényegretörő, észszerű időn belüli elbírálásában való közrehatását is. Mindezek figyelembevételével az alperes és jogi képviselője között létrejött megbízási szerződésben kikötött munkadíj nem áll arányban a perben kifejtett ügyvédi tevékenységgel, ezért annak mérséklése indokolt.

[39] Nem értett egyet ugyanakkor az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy az általa meghatározott összeg igazodna a kifejtett ügyvédi tevékenységhez.

Tény, az elsőfokú bíróság két tárgyalást tartott, és az alperes alapos elévülési kifogása miatt bizonyítás lefolytatása nem történt. Az alperes ugyanakkor az ellenkérelme mellett beszámítást tartalmazó iratot is előterjesztett, továbbá egy viszontválaszt és válasziratot tartalmazó beadványt, valamint két érdemi előkészítő iratot nyújtott be. Ezekben a jogi képviselő részletes tényállítást tett a felek jogviszonya kapcsán, kifejtette az elévülési kifogáson túlmenő védekezésre is kiterjedően álláspontját a jogvita egésze kapcsán, amelyet már a perfelvételi szakban meg kellett tennie a Pp. 183. § (1) bekezdése alapján és Pp. 203. (2) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmények elkerülése érdekében. Ezen túlmenően figyelembe kell venni, hogy a pertárgyérték magas, és az ügy nem tekinthető egyszerű megítélésűnek. Ezért az ítéltábla megítélése szerint az alperes jogi képviselője által kifejtett ügyvédi tevékenységgel mindösszesen 1 000 000 forint + ÁFA összegű munkadíj áll arányban.

[40] A kifejtettek tekintetével az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben – a perköltséget illetően – a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta.

[41] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, míg az alperes fellebbezése részben volt eredményes, ezért a Pp. 83. § (1) és (2) bekezdése alapján a felperes köteles megfizetni az alperes másodfokú perköltségét. Az ítéltábla a felperesi fellebbezés kapcsán az alperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíját a Díjrend. 2. § (2) bekezdése alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan 500 000 forint + ÁFA összegben állapította meg, mivel az alperes a másodfokú eljárásban egy fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő. Az alperest a fellebbezése esetében pedig a megfizetett 237 825 forint fellebbezési eljárási illetéknek és a Díjrend. 3. § (5) bekezdése szerinti 74 320 forint + ÁFA összegű ügyvédi munkadíjnak a pernyertessége arányához (30 %) igazodó része, azaz 99 663 forint illeti meg.

[42] A felperes az alperes fellebbezését illetően perköltséget nem számított fel, így arról az ítéltábla nem rendelkezhetett [Pp. 81. § (1) bekezdés és 82. § (3) bekezdés].

Szeged, 2023. április 17.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

a tanács elnöke

Dr. Tolna András s.k.

előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.

táblabíró